

**USKYSZ
REAGUJ**

SCENARIUSZ WARSZTATU

POLSKA WAS LUBI, PRZYJEŹDŹAJCIE!

Iceland
Liechtenstein
Norway **Active
citizens fund**

Opracowaliśmy scenariusze *Usłysz Reaguj* z myślą o osobach, które prowadzą działania edukacyjne z grupami młodzieży szkolnej, studentami, dorosłymi. Szczegółowy przebieg zajęć należy dostosowywać do potrzeb konkretnej grupy.

Kluczowe zagadnienia:

migranci i migrantki w Polsce, uprzedzenia i stereotypy wobec osób migranckich i uchodźczych, dyskryminacja, przemoc wobec migrantów

Przed rozpoczęciem zajęć wysłuchajcie odcinka podcastu cyklu *Usłysz Reaguj* pt. *Polska Was lubi, przyjeżdżajcie!*

→ **Jeżeli to możliwe,
posłuchajcie podcastu
razem.**

WPROWADZENIE

Przedstaw grupie temat spotkania, zachęć do dzielenia się własnymi obserwacjami, doświadczeniami, do swobodnego mówienia o swoich pomysłach pytaniach czy wątpliwościach.

ALTERNATYWNA OPOWIEŚĆ

Przypomnijcie sobie dwie historie osób migranckich mieszkających w Polsce opowiedziane w odcinku podcastu.

Porozmawiajcie o wysłuchanych zdarzeniach.

Co się wydarzyło? Jak reagują osoby biorące udział w sytuacji? Co myślicie o ich reakcji? Co sami i same zrobilibyście na ich miejscu?

Poproś grupy o zaproponowanie alternatywnego przebiegu sytuacji. Podzielcie się na mniejsze zespoły – zadaniem każdego zespołu jest przedstawienie alternatywnego scenariusza.

Zaproś zespoły do przedstawienia swojego pomysłu w formie krótkiej etiudy.

→ Możesz rozdać grupie teksty, przeczytajcie je wspólnie.

**→ Sugerowany czas:
15 minut na przygotowanie**

OPOWIEŚĆ I

*Polska was lubi! Przyjeżdżajcie! – tak słyszałam.
Polska nas lubi? Raczej tak. A czy Polacy nas lubią?
Przypominam sobie podróż do Zielonej Góry. Podróż
służbowa, więc musiałam pojechać. Mały dworzec
autobusowy, kupuję bilet, kasjerka wystawia mi fakturę.
Mam trzy minuty do autobusu. Sprawdzam fakturę, widzę
błąd. Kasjerka nie umie go poprawić, nie umie zwrócić mi
pieniędzy na kartę... Autobus odjeżdża, ja zostaję...
Stoję przy okienku i czekam, aż coś się ruszy...
Za mną zebrała się kolejka, bo kasa jest tylko jedna...
Ludzie są zdenerwowani. Każdy się śpieszy.
- Ci Ukraińcy tu przyjechali i jeszcze czegoś wymagają!
Skupiam się na swoich sprawach, ale i tak słyszę,
co się dzieje wokół. Zwłaszcza, że mówi się to dość
głośno, żeby każdy słyszał.
Na dworcu jest z 10 osób, wszyscy gapią się i milczą.
Nikt nic.
Chwilę później wychodzę na dwór, jakiś mężczyzna
krzyczy coś do mnie. Nie słucham. Nie chcę słuchać
i słyszeć. Ale słyszę.
Wracam, on idzie za mną do budynku. Siada na ławce
i mówi coś do kogoś, kto siedzi obok:
- No widzi pan, kto buduje Polskę? Co się teraz dzieje
w Polsce!? Jaką przyszłość mamy?
Nie odzywaj się. Nie odzywaj się. Nie odzywaj się!
Wysłałam, poszłam się przejść. Później siedziałam
na dworcu PKP i z pół godziny płakałam.
Zżerał mnie strach i poczucie krzywdy. Nie bałam się,
że ten facet mnie pobije. To raczej nie ten typ.*

*Nie umiem powiedzieć, czego się bałam... Może tego,
że będzie mnie zaczepiać, bardzo głośno mówić do kogoś,
tak, żebym usłyszała, o tym, jak imigranci zabierają
Polakom pracę, że „Polska – dla Polaków”, imigranci
to szmaty i rząd powinien ich jak najszybciej wyrzucić...
Nie jestem pewna, ale teraz myślę, że najbardziej
się bałam obojętności i milczącej zgody wszystkich
świadków...*

Przyjeżdżajcie. Polska was lubi.

OPOWIEŚĆ II

Widzę profesora starej daty. Prawdziwego belfera z zasadami.

Zasady belfra:

- 1. Nie spóźniać się. Kto wejdzie spóźniony MINUTĘ, nie zostanie wpuszczony.*
- 2. Płaszcz ZAWSZE zostawiać w szatni.*
- 3. Mieć obszerną wiedzę na KAŻDY temat.*

Pani wytłumaczy nam, na czym polega zasada realizmu ofensywnego! ... Nie wie pani? Proszę pani! No! Szanujmy się! Albo przychodzi pani na zajęcia przygotowana albo nie przychodzi w ogóle. Tak to jest, widzicie państwo.

Te Ukrainki i Białorusinki, przyjeżdżają tu, prawda, do Warszawy, niby na studia. Ale one je rzucają bardzo często, to już się zdarzało z moimi studentkami. Rzucają te studia i idą do kawiarni pracować, męża szukać. Tak to jest...

Cisza na sali gęstnieje. Jest ciężka, wyczuwalna, oblepia nasze ciała. Patrzymy po sobie, na naszych twarzach maluje się dyskomfort. Tak nie powinno być, prawda? Ale co możemy zrobić?

Profesor kontynuuje zajęcia, a ja czuję niesmak. Inni też go czują. Ale nikt nie reaguje. Nikt nie zwraca profesorowi uwagi. Nikt nie wychodzi przed szereg. Nikt nie chce mieć problemów. Każdy chce przecież tylko zdać ten przedmiot. Każdy chce ukończyć te studia. Ta sytuacja, te słowa szybko pójdą w zapomnienie. Ale czy na pewno?

Czy odwieszenie płaszcza w szatni jest ważniejsze od szacunku?

Czy punktualność w ogóle ma znaczenie, gdy ponizas i dyskryminujesz?

Czy wiedza cię zbawi, gdy wierzysz głęboko w podział ludzi na lepszych i gorszych?

Po wszystkich prezentacjach porozmawiajcie wspólnie o pomysłach, o osobach obecnych w zdarzeniu, o ich zachowaniach, które sprawiły, że historia przebiegła inaczej.

Czyje reakcje były inne? Jak wpłynęło to na rozwój sytuacji? Jak czuła się bohaterka historii? Co spowodowało, że bohaterowie_ki alternatywnych historii zachowali się inaczej niż w historii źródłowej?

Jak rozpoznać przemoc i dyskryminację?

Jak możemy reagować, kiedy jesteśmy świadkami przemocy?

Co możemy zrobić, kiedy widzimy, że dochodzi do dyskryminacji?

MAPA MYŚLI

Wyjaśnij na czym polega tworzenie mapy myśli i zachęć do wypisania haseł czy symboli. Możecie wyjść od zarysowania konturu postaci - niech będzie to osoba migrancka, która mieszka w Polsce. Kim ona jest? Dlaczego przyjechała do Polski? Co jest dla niej trudne? Jak się czuje? Czy tęskni? Za czym? Czy się czegoś boi?

Odnieś się do wysłuchanego podcastu – o czym opowiadają bohaterowie i bohaterki? Jak się czują? Jakie słowa słyszą? Z kim się spotykają?

Podczas dyskusji możesz przedstawić grupie Piramidę nienawiści Gordona Allporta (na następnej stronie), więcej informacji znajdziesz np. [tu](#)

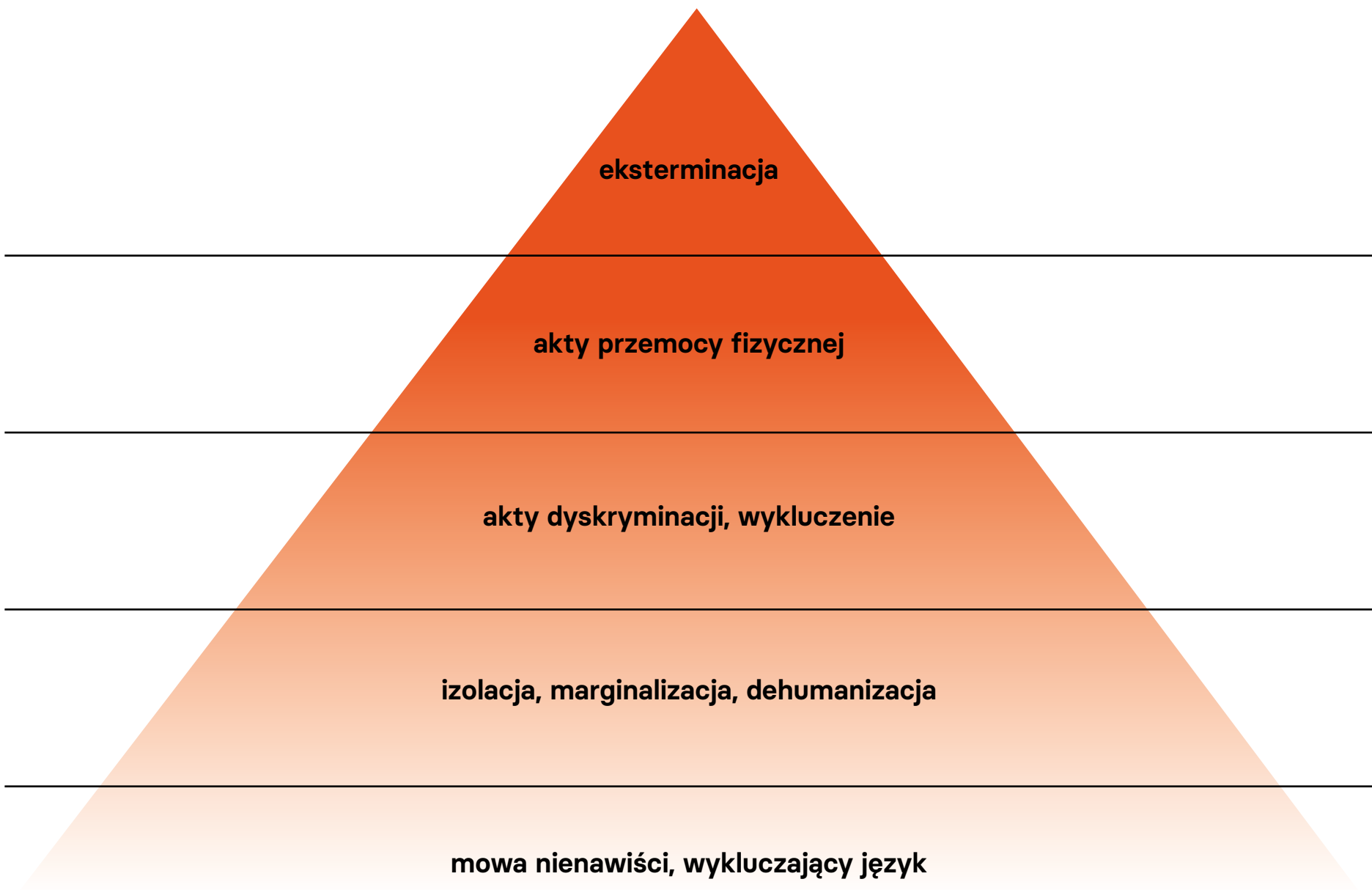
Na koniec przedyskutujcie powstałą mapę. Wyjaśnijcie elementy, które nie są dla wszystkich jasne. Porozmawiajcie na temat problemów i trudności na jakie narażone są osoby migranckie. Z czym to się wiąże i z czego wynika? Zastanówcie się wspólnie, jak możecie przyczynić się do przeciwdziałania tym problemom i trudnościom.

→ **Proponowane narzędzie:**
mapa myśli.

Przygotowanie mapy myśli ułatwia zebranie i uporządkowanie skojarzeń, terminów, zjawisk i sytuacji. Możecie używać słów, rysunków symboli, linii i strzałek.

→ **Materiały: duży arkusz papieru, kolorowe markery**
Sugerowany czas: 25 min

→ **Badania pokazują, że osoby migranckie są jedną z grup najbardziej narażonych na przemoc w Polsce.**

Piramida nienawiści Gordona Allporta pokazuje układ zjawisk, które prowadzą do dyskryminacji i przemocy.